

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 214. szám
1989. szeptember 11., hétfő

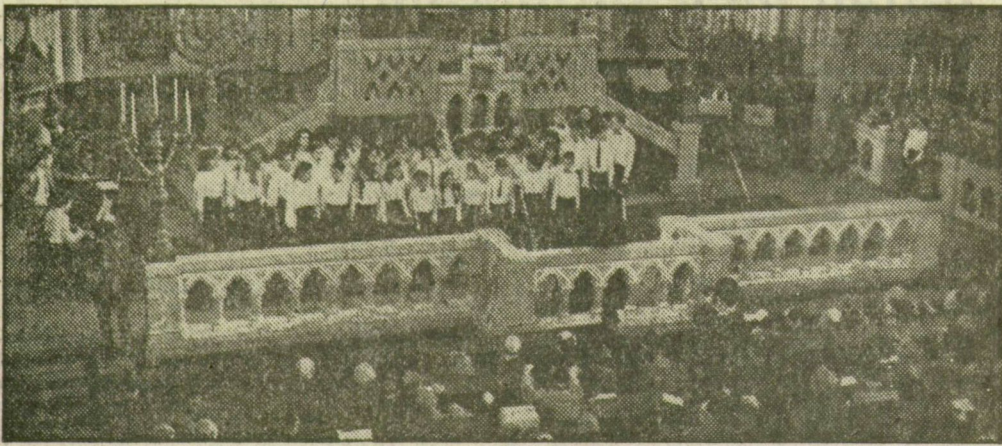
A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Döntött a magyar kormány

A hazánkban tartózkodó NDK-állampolgárok az őket befogadó országba távozhatnak

(Írásunk a 2. oldalon.)

„Dicsérjétek az Urat szentélyében...!”

A zsidók örömnépeiről azt írja az Ábel—Zsuzsanna című képes bibliai lexikon, hogy az istentiszteletnek fontos része volt az ének és a zene. Mózes győzelmi dalt énekelt a Vörös-, az újabb fölfogás szerint a Sós-tengeren való átkelés után, nővére, Mirjám, a nők csoportja élén, táncsal, énekszóval, dobbal és más hangszerekkel kísért. Sok hangszer volt használatos a híres jeruzsálemi templomban is, és egyes ószövetségi könyvek, liturgikus szövegek felolvasása énekeszerű előadásban hangzott el, s ez máig így van a világ zsidó templomaiban.

Nem történt ez másképp a szegedi új zsinagógában sem, azon a vasárnap délelőtt megtartott ünnepségen, amelyet az újjáépítés jelentős szakaszának befejezése alkalmából rendeztek. Igaz, itt nem szólt cimbalom — amely régen két tölcserzerű fémlapból állt, és ritmushangszerként használták —, tomló formájú citera, derékszőgű hárfa, vagy kos szarvából készült „sófar”, azaz kürt, mint a bibliai időkben. Megszólt viszont majd két évtizedes hallgatás után az orgona, hangjai bezengtek a remek akusztikájú teret.

Az új zsinagóga július 14-én megnyitotta már kapuit, akkor mártír-istentiszteleten emlékeztek meg a második világháború deportált áldozataira. Addigra már elkészült a tető új díszbelsője, a templombelső padzata, a színes üvegablakok nagy részének pótlása, és a templom kertjét is rendbehozták, utóbbit a tanács segítséggel. A közben eltelt időben befejezték a főbejáratot vezető kovácsoltvas kerítés fölé emelt előtető építését, immár minden üvegablak hiánytalan, és az orgona is működik. Kult László orgonaépítőmester munkájának köszönhetően.

Állami vezetőket és társ-egyházak képviselőit is meghívták a vasárnap délelőtti eseményre. A zsinagógában összegyűlt több száz vendég először orgonaműsikát hallgatott Kármán György előadásában. Klasszikus művek ismert részeit szólaltatta meg. Ezután következett a díszes, csengettyűkkel kísért, ezüsttárgyakra csavart tóratekercsek frigszekrénybe helyezése. Az Országos Rabbiképző Intézet Goldmark Kórusának éneke után Gráf Imre, a szegedi izraelita hitközség elnöke mondott köszöntőt, majd a budapesti Bethlen téri zsinagóga gyermekkórusa következett. Utánuk egy messziről jött vendég lépett a közönség elé: Joseph Malovani, a New York-i Fifth Avenue főkanтора énekelt liturgiai dallamokat — operaénekeshez hasonlószerű előadásmódban.

Schöner Alfréd országos főrabbi, avatóbeszédében négy, régen tisztelt érték őrzésére hívott föl. A hagyomány, Isten, a munka és a szeretet parancsa követésére, a kupola négy oszlopának héber nyelvű feliratai is emlékeztetnek. Ezután ismét Malovani úr énekelt, őt a budapesti Anna Frank Ifjúsági Kórusa követte, majd a három énekkel együtt adott elő héber dallamokat.

Az ünnepség után a zsinagógában összegyűlt sok száz ember közül jó néhányan a helyükön maradtak, s könnyes szemekkel hallgatták a záró orgonaműsikát.

Minden hangért meg kellett küzdeni!

— *Hogyan lesz valakiből orgonaépítő mester?*

— A mi családbunkban heten választottuk ezt a szakmát. Az édesapám és a bátyja is orgonaépítőnek tanult, sőt a nagybátyámnak — aki a szegedi dóm orgonájának főszereplője volt — négy fia született, és mindnyájan ezt a pályát választották. Pécsről, ahonnan származom, a Fővárosi Művészeti Kézműves Vállalat orgonauzemeibe kerültem, később kisiparos lettem, most már nyugdíjasként dolgozom.

— *Szegeddel mikor került kapcsolatba az orgonaépítő Kult László?*

Salom!

— Karcagon születtem, 1947-ben, 16 évesen vándoroltam ki Ciprusra, és amikor Izrael állam megalakult, akkor kerültem oda. Egész családom kint él, Magyarországon már senkim sincs. Testvérem, két lányom, és ha Isten segít, már a hetedik unokám is vár Izraelben.

— *Miért jött most Magyarországra?*

— Egy szomorú dátum, a férjem halálának évfordulója alkalmából jöttem, amit az ő családjának körében akartam eltölteni. Hallottam az ünnepségről, és úgy gondoltam, vétek volna nem eljönni. Nem bántam meg, ez a templom egyszerűen csodálatos!

— *Megtudhatom a nevet?*

— Tova Deutsch. Tova azt jelenti héberül: jó. Ezt a nevet kint kaptam. Magyar nevem Zimmermann Erzsébet. Kibutz Kfar-Hahoresból jöttem. Ez a név körülbelül annyit jelent, hogy Erdők Faluja.

— *Köszönöm a beszélgetést!*

— Ha nem haragszik, héberül köszönök el. Salom! Ez azt jelenti, béké...

— Huszonhárom évvel ezelőtt javítottam először a zsinagóga orgonáját, sőt, az alsóvárosi templom orgonáját is dolgoztam már. Azóta többször is jártam Szegeden.

— *Mit illik tudni erről a hangszerről?*

— Kétmanuális, 21 regiszteres, pneumatikus orgona. 1276 sípja van. A temesvári Wegenstein Lipót építette 1903-ban. Körülbelül harminc éve motor hajtja a gépezetbe a levegőt, nem kell már fáradságos emberi erővel, lábbal pumpálni a fújtatót.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Szegedi küldöttek az MSZMP kongresszusára

Az elmúlt hetekben folyamatosan tudósítottuk olvasóinkat a Szeged városi kongresszusi küldöttválasztásról, bemutattunk néhány jelöltet, rendszeresen közöltük a jelöltek névsorát, s hírt adtunk a bemutatkozó gyűlésekről, rendezvényekről. A szavazás befejeződött, a városi választási bizottság összegezte az eredményeket. Megállapították, hogy a város párttagságának 68,5 százaléka adta le szavazatát a 78 küldöttjelöltre. A több mint tízezer szavazatnak csupán 3,3 százaléka volt érvénytelen. A 26 megválasztott kongresszusi küldött névsora a következő (zárójelben a kapott szavazatok százalékos aránya szerepel): 1. Vastagh

Pál (77,1), 2. Annus József (51,7), 3. Bedő Katalin (49,0), 4. Miklós Károly (48,5), 5. Böle István (46,3), 6. Faragó M. Vilmos (47,4), 7. Szentgyörgyi Pál (44,3), 8. Gécz József (42,4), 9. Körtvélyessy Péter (41,5), 10. Katona Péter (41,3), 11. Csókási János (40,6), 12. Kalivoda Imre (39,3), 13. Tráser László (37,4), 14. Nagy Sándor (37,0), 15. Novákné Halász Anna (36,7), 16. Fraknóy Gábor (36,5), 17. Kissné Novák Éva (36,3), 18. Szalay István (36,3), 19. Gyenesey Edina (34,4), 20. Kovács László (34,4), 21. Szilárd János (34,2), 22. Révész Mihály (34,2), 23. Eperjesi György (33,9), 24. Lovász József (32,9), 25. Takács László (31,1), 26. Polgár Erika (30,8).

Kacsanyak helyett Malév-vacsora

Olasz szenátor volt Vastagh Pál
és Pintér István vendége

Ha most csupán egy hírt írnék, annyiból állna: Fabio Fabbri, az Olasz Szocialista Párt szenátora bizottságának elnöke a hét végén Szegeden járt. Ez esetben nem esne azonban szó a kacsapörköltökről. Márpedig azt a kacsapörköltet mindenképpen szóba kell hozni.

Történt tehát, hogy miután Budapesten vezető politikusokkal — többek közt Pozsgay Imrével, Fejti Györggyel, Berecz Jánossal — tárgyalt, Szegedre érkezett az olasz szenátor. Hogy a fővároson kívül éppen Csongrád megyét látogatta meg, ez köszönhető annak, hogy az MSZMP megyei bizottságának első titkára, Vastagh Pál nemrégiben tett olaszországi látogatása során már megismerkedett Fabbri úrral, s a jelek szerint kedvező benyomást tettek egymásra. Vastagh Pál szombatán tájékoztatta vendégét a magyar belpolitikai viszonyokról, pártja helyzetéről, állapotáról. Megbeszéléseik középpontjában azonban gazdasági kérdések álltak, minthogy mindkét fél kedvező lehetőséget lát e téren a kapcsolatok jelentős bővítésére. Az olaszok főként az élelmiszeripar területén látnak jelentős távlatot az együttműködés előtt, ezért még az őszi gazdasági szimpozion keretében óhajtnak vendégül látni Dél-Alföld például konzerviparban, húsiparban magas szinten dolgozó, exportképes cégeinek vezetőit.

Az MSZMP megyei első titkára társaságában Fabio Fabbri a József Attila Tudományegyetem tanévnyitó ünnepélyére is ellátogatott, s utána az egyetem vezetőivel az oktatásügyben lehetséges együttműködésről tárgyalt. A párizsi egyetemnek eddig is volt kapcsolata a JATE-val — e kapcsolat a jövőben Fabbri úr látogatása nyomán nyilván bővül.

A szegedi program befejeztével Csongrádra autózott az olasz küldöttség, szegedi vendéglátóival együtt. Molnár József, a csongrádi tanács elnöke ott azt mondta, nem csupán azért örül Fabio Fabbri látogatásának, mert kulturális területen is együttműködhetnek párizsi csoportokkal,

hanem azért is, mert Fabbri úr minden bizonnyal segítségükre lesz abban, hogy testvérvárosi kapcsolatot létesítsenek Fidenza városával. A vendéget egyébként Pintér István csongrádi kiskisgazdaságába is elvitték, aminek érdekessége, hogy Pintér úr a kiskisgazdák helyi szervezetének elnöke. Amikor Vastagh Páltól azt kérdeztem: mit szól ahhoz, hogy egy kommunista politikus a szocialista párti vendég a kiskisgazdákhoz viszi, az első titkár azt mondta, számára ez a „konszenzusteremtés szép szimbóluma”. Noha nemleges választ valószínűleg még senki nem adott arra a kérdésre: volt-e valami haszna a vendég látogatásának, megkérdeztem Vastagh Páltól, formális volt-e Fabbri úr látogatása. Az első titkár példaként, hogy mennyire nem formális ez a kapcsolat, azt hozta föl: amikor májusban Veronában járt, egy szerdai napon tárgyaltak gazdasági kérdésekről, s következő kedden már Szegeden volt egy erről bővebben értekező olasz küldöttség, ma pedig 11 Csongrád megyei cég szerepel a veronai vásáron.

A tudósítónak Fabbri úr közvetlen közelében tartózkodni csupán annyit ideig volt lehetősége, ameddig két, ellenkező irányba tartó autó egymás mellett van az országúton. A szenátornak ugyanis a vártnál sürgősebb volt a dolga, így Pintér úr tanyájáról egyenesen Ferihegyre tartott. Az imént említett, egymás mellett töltött idő rövidségéből, konkrétan: a fekete Mercedes elshusanásából arra következtetek, Fabbri úr elérte a milánói járatot.

Ezután azonban részt vehettem Vastagh Pál csongrádi városnéző sétáján. Csongrád érdekes város: a Belváros van a külvárosban. A tréfásnak hangzó helyezet magyarázata, hogy a régi, történelmi Belvárosról van szó, amelybe vendéglátóink anekdotái szerint külvárosi fiatalember a vörös esélye nélkül nem tehet be a lábát. A régi, győ-

nyőré parasztházak egyikét múzeumnak rendezték be. Ennek megtekintése után a Tisza presszó előtt állt meg a küldöttség. Noha e kocsmában is helyi nevezetesség, nem ez volt a megállás oka, hanem a vele szemben levő gyönyörű köztéri szobor, amelynek alkotóját, Máté István csongrádi szobrászművészt ezután műhelyében is meglátogattuk. Éppen egy, a gyulai vár mellett elhelyezkedő 48-as emlékmű bronzalakjain dolgozott.

A városnéző séta aztán ismét Pintér István tanyájához vezetett. Itt került asztalra a bevezetőben már említett kacsapörkölt, és egyéb finomságok. Két fogás között Pintér István is kifaggattam arról: egy kiskisgazdapárti embernek miért érdeke meghívni egy kommunista párti vezetőt. A válaszból megtudhattam: nem azért, hogy gazdaságával büszkélkedjen. Pedig lenne mivel — ezt már én teszem hozzá. Saját kétkézi munkájával épített szarítógépezet, óriási sertéstelep. A száznál több hízó mellett hasonló számú kismalac szopta a három mázsánál is súlyosabb anyakocák emlőit. No, de Pintér úr nem ezért hívta Vastagh Pált. Hanem azért, mert felelősséget érez a magyar parasztságot sorsáért. Mint elmondta Pintér István: jóslata szerint vendégre fényes politikai karrier vár a legfelsőbb szinten. Ezért tartja különösen fontosnak, hogy bár beállítódása szerint egy rivális párt vezetője, mégis tudjon a parasztság gondjairól, szívén viselje azok sorsát, akik szerint a földet nem lehet tovább kiizságerelni büntetlenül, akik szerint nem árat kell emelni, hanem farmergazdaságokat létesíteni, amelyekben egyszerű gazdálkodással a mai árak mellett is megéri dolgozni.

Egyébként a töltött kacsanyakot csak ezután kette az asztalra Pintér István családja. Sajnálhatja Fabbri úr, hogy ehelyett a Malév vacsoráját választotta...

Balogh Tamás